

Inovacije danes za varno prehrano jutri

KMETIJSKA IN ŽIVILSKA PODJETJA V SLOVENIJI SO KLJUČNA ZA ODPORNEJŠI, VARNEJŠI IN BOLJ TRAJNOSTEN PREHRANSKI SISTEM

Sporočilo za medije ob Svetovnem dnevu hrane 2026

Ljubljana, 16. oktober 2026 – **Ob Svetovnem dnevu hrane, ki letos poteka pod geslom »Inovirajmo danes. Negujmo jutri.«, GZS – Zbornica kmetijskih in živilskih podjetij poudarja, da so kmetijska in živilska podjetja v Sloveniji eden ključnih nosilcev inovacij v celotni prehranski verigi. Z razvojem novih izdelkov, tehnološkim napredkom, učinkovitejšo rabo virov ter povezovanjem sodobnih rešitev, tradicionalnega znanja in vključujočih pristopov podjetja krepijo prehransko varnost, konkurenčnost in odpornost Slovenije.**

Kmetijska in živilska podjetja v Sloveniji povezujejo domače dobavitelje, proizvodnjo, znanje, logistiko, trgovino in izvoz. Leta 2025 je 842 živilskih družb ustvarilo 3,7 milijarde evrov kosmatega donosa, 961 milijonov evrov dodane vrednosti ter zagotavljalo več kot 16.400 delovnih mest. Vsak izdelek, proizveden v Sloveniji, zato pomeni doma ustvarjeno vrednost, ohranjanje znanja in delovnih mest ter večjo zanesljivost preskrbe s hrano. Skupaj 286 kmetijskih družb, ki so zaposlovale skupaj 1.616 zaposlenih je ustvarilo skoraj 268 mio evrov prihodkov. Kmetijska podjetja so ustvarila skupaj 86,3 mio evrov dodane vrednosti ali 53.371 EUR na zaposlenega.

Inovacije se v panogi uresničujejo na številnih področjih tako pri razvoju varnih, kakovostnih in hranilno uravnoteženih živil, avtomatizaciji in digitalizaciji proizvodnje, zmanjševanju porabe energije in vode, preprečevanju izgub hrane, uporabi trajnostnejše embalaže ter boljšem izkoriščanju stranskih tokov. Napredne rešitve se pri tem dopolnjujejo s tradicionalnim znanjem in lokalnimi surovinami, kar podjetjem omogoča, da odgovarjajo na potrebe potrošnikov in hkrati varujejo naravne vire.

Tema Svetovnega dneva hrane 2026 opozarja, da inovacije niso le nove tehnologije. Vključujejo raziskave, izobraževanje, podjetništvo, premišljene javne politike, sodelovanje in prenos znanja. Njihov skupni cilj je trajnostni prehranski sistem, ki vsem omogoča dostop do zadostne, raznolike, varne in hranljive hrane, obenem pa je vključujoč, odporen in trajnosten.

Na GZS – Zbornici kmetijskih in živilskih podjetij posebej izpostavljamo inovativnost pri mladih, saj že 18. let organiziramo tekmovanje Ecotrophelia Slovenija, ki je del širše pobude za spodbujanje inovacij v slovenskem živilskem sektorju in trajnostnih rešitev ter krepitev sodelovanja med izobraževalnim sistemom in gospodarstvom. Prav sedaj v Parizu poteka evropsko tekmovanje Ecotrophelia Europe, na katerem sodeluje tudi zmagovalna ekipa iz Slovenije z izdelkom GIBAGO. Gre za ovseno kašo za hitro pripravo z okusom prekmurske gibanice, ki združuje tradicionalne slovenske okuse in sodobne prehranske navade.

Kmetijska in živilska podjetja se srečujejo tudi s številnimi izzivi, kjer velja izpostaviti težavno umeščanje objektov v prostor, izgubo kakovostnih kmetijskih zemljišč s pozidavami in zaraščanjem, nizko odpornostjo dobavne verige surovin, visoko uvozno odvisnostjo z mineralnim gnojili, semenskim materialom, embalažo in energenti.

Med aktualnimi izzivi so tudi visoke cene energentov, transporta, embalaže in stroškov dela. Nujna je izgradnja potrebne infrastrukture za zagotavljanje prehranske varnosti, kot so povečanje investicij v visoko tehnološke rastlinjake, posodobitve hlevov, predelovalnih obratov ter skladiščnih in distribucijskih kapacitet, ter prilagoditve na podnebne spremembe in dobrobit živali.

Živilska podjetja so vse bolj pod pritiskom, saj se prodajni prostor za njihove blagovne znamke na trgovskih policah v Sloveniji vztrajno zmanjšuje. Nujna je odprava nepoštenih trgovinskih praks, ki se pojavljajo pri trgovskih verigah v Sloveniji, ki proizvajalčeve blagovne znamke načrtno zamenjujejo z lastnimi trgovskimi znamkami.

Veliko sprememb prinašajo evropski predpisi, kot sta uredba o embalaži in odpadni embalaži (PPWR) in Uredba o plastiki za enkratno uporabo, aktualna pa ostaja tudi tema kavcijskega sistema. Novim pravilom se morajo podjetja prilagajati, zato iščejo načine za učinkovitejše poslovanje in optimizacijo procesov.

»Kmetijska in živilska podjetja v Sloveniji dokazujejo, da lahko tudi v zahtevnih razmerah z znanjem, iznajdljivostjo in odgovornim vlaganjem razvijajo rešitve prihodnosti. Za pospešitev inovacij pa potrebujejo stabilno in predvidljivo poslovno okolje, dostop do razvojnih in investicijskih sredstev, usposobljene kadre ter učinkovito povezovanje gospodarstva, znanosti in države,« je poudarila dr. Tatjana Zagorc, direktorica GZS – Zbornice kmetijskih in živilskih podjetij.

Zbornica zato poziva k sistemski podpori raziskavam in razvoju, investicijam v sodobne predelovalne obrate, energetske učinkovite tehnologije, krožne rešitve, digitalizacijo ter razvoj kadrov. Le z dolgoročnimi vlaganji bo mogoče ohraniti konkurenčno proizvodnjo hrane v Sloveniji, okrepiti domače dobavne verige in potrošnikom tudi v prihodnje zagotavljati kakovostna in cenovno dostopna živila.